

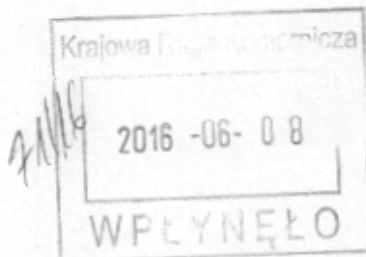
Warszawa, dnia 3. 6. 2016.

Departament Wykonania
Orzeczeń i Probacji

DWOiP-V-630-30/16

UNP 160531-00713

dot. KRK/V/71/16

Pan

Rafał FRONCZEK

Prezes

Krajowej Rady Komorniczej

Grzegorz Piotr Przewoźnik

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 maja 2016 r. dotyczące interpretacji znowelizowanych przepisów o odsetkach ustawowych za opóźnienie budzących w praktyce egzekucyjnej poważne wątpliwości oraz o podjęcie inicjatywy ustawodawczej jako sposobu rozwiązania problemu, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., znowelizowano m.in. art. 359 i 481 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. 2016 r., poz. 380 z późn. zm.) dalej „k.c.”. Z dniem 1 stycznia 2016 r. dokonano jedynie dyferencjacji wysokości odsetek należnych na podstawie art. 359 k.c. i wysokości odsetek należnych na podstawie art. 481 k.c. Nie można natomiast zgodzić się ze stanowiskiem wyrażonym w piśmie, iż nowelizacja wprowadziła odrębne kategorie odsetek ustawowych dzieląc je na: „odsetki ustawowe (kapitałowe)” i „odsetki ustawowe za opóźnienie”.

Należy zauważyć, że jeszcze przed powołaną nowelizacją w przepisach kodeksu cywilnego występowały obie kategorie zarówno odsetek za opóźnienie (art. 481 k.c.

w brzmieniu sprzed nowelizacji), jak i odsetek ustawowych. Podkreślić należy, że w wyniku nowelizacji zróżnicowano jedynie wysokość odsetek ustawowych (kapitałowych) i wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie.

Obecnie wysokość odsetek ustawowych (kapitałowych) określona jest w art. 359 § 2 k.c.: „jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych”. Wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie określa natomiast art. 481 § 2 zd. pierwsze k.c.: „jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych”.

Ponadto ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 403, z późn. zm.) stanowi w art. 4 pkt 3, że „odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych są odsetki w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i ośmiu punktów procentowych.”

Istotne w procesie wykładni tytułu egzekucyjnego jest, jaki przepis dotyczący wysokości odsetek znajduje zastosowanie do odsetek wynikających z tytułu wykonawczego, należnych po dacie wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy — Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Odpowiedź na to pytanie zależy od tego, jakiego rodzaju odsetek w istocie dotyczy ten tytuł wykonawczy. Jeżeli bowiem dany tytuł obejmuje odsetki ustawowe za opóźnienie, to należy do nich zastosować przepis określający wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie, jeżeli natomiast dotyczy odsetek ustawowych (kapitałowych), to należy do nich zastosować przepis dotyczący wysokości tych właśnie odsetek. Nie zawsze jednak będzie to wynikać z treści samego tytułu wykonawczego, zwłaszcza, gdy nie będzie zawierał on uzasadnienia.

Należy podkreślić, że odsetki za opóźnienie od początku obowiązywania Kodeksu cywilnego były znaczeniowo pojęciem odmiennym od odsetek ustawowych. Aktualne problemy interpretacyjne wynikają z praktyki odnoszącej się zarówno do redakcji pism procesowych, jak i orzeczeń. Niedostatecznie precyzyjnie określano, bowiem w nich rodzaj odsetek, kierując się tylko tym, że ich wysokość była dotychczas jednakowa.

Przy ustaleniu treści tytułu wykonawczego nie należy opierać się wyłącznie na literalnym znaczeniu pojęcia „odsetki ustawowe”, lecz uwzględnić rzeczywistą treść tytułu wykonawczego. Ostateczna decyzja należeć jednak będzie do sądu (z uwagi na ograniczoną kognicję organu egzekucyjnego w tym zakresie wynikającą z art. 804 k.p.c.), a nie do komornika sądowego. W związku z nasuwającymi się wątpliwościami interpretacyjnymi, nie

zachodzi jednak potrzeba, aby w każdej sprawie organ egzekucyjny zwracał się do sądu o wykładnię tytułu wykonawczego w trybie art. 352 k.p.c. Podzielić należy zasygnalizowane w piśmie problemy z tym związane dotyczące sprawności egzekucji i prawidłowego funkcjonowania sądów powszechnych. Wydaje się, że sposobem rozwiązania zaistniałego problemu będzie następujący model postępowania. Jeżeli komornik ustali, że tytuł wykonawczy obejmuje odsetki w wysokości odsetek ustawowych, wszczyna egzekucję odsetek w wysokości objętej treścią tytułu wykonawczego, w pozostałym zaś zakresie odmawia wszczęcia egzekucji. Natomiast wierzyciel, który nie zgadza się z taką decyzją komornika może zaskarżyć czynność komornika do sądu. Podobnie w sytuacji, gdy komornik dojdzie do przekonania, że tytułem wykonawczym objęte są odsetki za opóźnienie, a dłużnik nie zgodzi się ze stanowiskiem komornika, może taką decyzję również zaskarżyć. W sytuacji, zaś gdy strony jednolicie odczytują treść tytułu wykonawczego, nie ma potrzeby zwracania się o wykładnię orzeczenia ani wykorzystywania przysługujących im środków obrony swoich praw.

Informuję jednocześnie, że w związku wejściem w życie analizowanej nowelizacji kodeksu cywilnego prowadzone są prace legislacyjne mające na celu dostosowanie formularzy pism procesowych w postępowaniu cywilnym. Dotyczą one zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia wzorów i sposobu udostępniania urzędowych formularzy pism procesowych w postępowaniu cywilnym (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 723), w szczególności w zakresie załącznika nr 1. Uwzględniając wnioski powyższej analizy, w ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości, nie zachodzi konieczność dalszej nowelizacji przepisów kodeksu cywilnego w analizowanym zakresie.

2
K. Krawiec
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji

dr Rafał Reimer
sędzia